

Zeven vestingtaferelen

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Den Haag beheert zeven landschapschilderijen met gezichten op vestingsteden en forten in Zeeuws-Vlaanderen. De werken hangen momenteel in het Rijkskantoor in Den Haag waar volgens Philippien Noordam, adviseur kunstzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, bezoekers via deze schilderijen zicht krijgen op het verleden van Nederland.¹

Foto: Buitenlandse Zaken, Aad Meijer

Naar algemeen wordt aangenomen is de opdrachtgever voor deze reeks schilderijen Maurits Lodewijk graaf van Nassau-LaLecq (1631-1683). Rijksgraaf Maurits Lodewijk I van Nassau-LaLecq, heer van de Lek en heer van Beverweerd, werd in 1631 geboren als zoon van Lodewijk van Nassau en kleinzoon van prins Maurits. Hij bracht zijn jeugd door in Den Haag en studeerde in Leiden. Maurits Lodewijk was tevens een voortreffelijk ruiter en vervulde diverse leidinggevende functies in Staatse dienst. In 1669 werd hij benoemd tot gouverneur van de vesting Sluis.

Sluis aan het eind van de 17de eeuw (anoniem)

Onderwerp van de zeven schilderijen zijn gezichten op forten en vestingsteden die in de loop van de Opstand in handen van de Republiek kwamen: Lillo/Liefkenshoek (1585), Axel (1586), IJzendijke (1604), Aardenburg (1604), Philippine (1633), Sas van Gent (1644) en Hulst (1645). Zes van de schilderijen vormen wat compositie, coloriet en afmetingen betreft duidelijk een eenheid. Eén doek echter heeft een compleet andere invalshoek: de vergeefse bestorming van Aardenburg door de Fransen in het rampjaar 1672. Vermoedelijk is dit werk later in de 17de eeuw aan de reeks toegevoegd.²

Eeuwenlang hingen de schilderijen op Kasteel Beverweerd tot ze in 1937 door Marguérite Christine barones van Heeckeren van Enghuizen aan de Staat der Nederlanden werden gelegateerd.

Gezicht op Sas van Gent

Gezicht op Hulst

Van het schilderij 'De berenning van Aardenburg' schilderde Coenraet Decker in 1772 een kopie ter gelegenheid van de herdenking '100 jaar berenning en miraculeus ontzet van Aardenburg in 1672'.

In opdracht van de toenmalige burgemeester van IJzendijke, Lodi von Bönninghausen tot Herinckhave, vervaardigde Pol Dom in 1943 een kopie van de vesting IJzendijke.

Berenning van Aardenburg

Gezicht op IJzendijke

Afbeeldingen van de zeven vestingtaferelen en de twee gekopieerde schilderijen zijn dit seizoen te bezichtigen in Museum Het Bolwerk te IJzendijke.

¹ Lonneke Cruisberg en Dirk Snoodijk: Kunst met kracht. Tijdschrift van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 2017 (3), blz. 20-21.

² Lisa Veenstra: De portretten uit de collectie Beverweerd. Instituut Collectie Nederland. Universiteit Utrecht, 2006.